

Młoda Polska – powtórzenie wiadomości cz. 2.

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Linia chronologiczna](#)
- [Galeria zdjęć interaktywnych](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Artur Hutnikiewicz, *Młoda Polska*, Warszawa 2004, s. 69–70.

Młoda Polska – powtórzenie wiadomości cz. 2.

Włodzimierz Tetmajer, *Zaloty*, 1894

Źródło: Muzeum Narodowe w Krakowie, domena publiczna.

Polscy artyści epoki modernizmu i Młodej Polski z rozmysłem i rozmachem inspirowali się najnowszymi trendami w sztuce zachodnioeuropejskiej. Malarze, muzycy i literaci odbywali niemal „obowiązkowe” pielgrzymki do m.in. Rzymu, Monachium czy Paryża. Stamtąd przynosili na lokalny grunt najnowsze inspiracje i myśli, które publikowali w licznie powstających ówczesnie czasopismach:

((Artur Hutnikiewicz

Młoda Polska

Ogłaszano manifesty, formułowano programy. Obszarem, na którym toczyły się te spory, były łamy czasopism. Zestaw tytułów, uwikłanych w owe estetyczne batalie, był niezwykle ilościowo bogaty, choć rola poszczególnych nie była równa i jednakowo znacząca.

Źródło: Artur Hutnikiewicz, *Młoda Polska*, Warszawa 2004, s. 69–70.

- Krótko omówisz polskich i zagranicznych przedstawicieli Młodej Polski.
- Omówisz charakterystyczne elementy występujące w twórczości młodopolskich autorów.
- Scharakteryzujesz młodopolskie nurty literackie.

Manifesty literackie nowej kultury

Artur Górski (1870–1959)

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Młoda Polska to czas poezji, toteż jej początek znaczy także **manifest** poetycki (Kazimierza Przerwy-Tetmajera *Poezje*, seria II). Wkrótce zaczęły powstawać także teksty publicystyczne, wyjaśniające stanowisko „młodych” i podejmujące walkę ze „starą” literaturą i światopoglądem. Pierwszym z nich były *Forpoczt* (1895) Marii Komornickiej, Cezarego Jellenty i Wacława Nałkowskiego. Społeczeństwo zostało w nim podzielone na „**forpoczt** ewolucji psychicznej” – jednostki nerwowe, nadwrażliwe, nieprzystosowane, oraz „troglodytów” – spokojnych, sytych, zadowolonych z siebie, ze zdolnościami do szybkiej adaptacji, bez żadnych ambitnych celów, które wykraczałyby poza codzienność. Oczywiście, to „forpoczt” sprawiają, że ludzkość się rozwija, do nich należy przyszłość.

Trzy lata później ukazał się cykl artykułów, którego tytuł spopularyzował nazwę epoki – *Młoda Polska* Artura Górskiego. Zawierał on postulat powrotu do tradycji romantycznych, zdecydowanie przeciwstawiał się pozytywistycznemu **utylitaryzmowi** i politycznej ugodowości.

Jednak najgłośniejszym i najbardziej kategoriycznym manifestem, pełnym poetyckich przenośni i żarliwości, był *Confiteor* (1899) Stanisława Przybyszewskiego. Autor głosił hasło „sztuki dla sztuki”, odrzucając jej pozaartystyczne cele. Jakakolwiek służba – narodowi czy społeczeństwu – zaprzecza istocie sztuki. Twórca wyzwolony z wszelkich ograniczeń i posłannictwa stawał się kimś stojącym nieskończenie wyżej od pospolitego tłumu, był kapłanem.

Edvard Munch, *Stanisław Przybyszewski*, 1894

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Najpopularniejsze gatunki literackie:

gatunki epickie	powieść psychologiczna, powieść społeczno-obyczajowa, powieść fantastyczna, opowiadanie, nowela
gatunki liryczne	sonet (cykle sonetów), poemat prozą, ballada, hymn, bajka, fraszka, satyra
gatunki dramatyczne	komedia, dramat obyczajowy, dramat psychologiczny, dramat historyczny, dramat poetycki

Słownik

forpocztą

(niem. *Vorposten*)

1. daw. «wysunięty punkt obronny»
2. daw. «oddział wojska wysłany w celach wywiadowczych przed maszerującym wojskiem»
3. «osoba, zjawisko itp. wyprzedzające ogólny trend, swoją epokę»

powieść psychologiczna

odmiana powieści, w której konstrukcja świata przedstawionego podporządkowana jest psychologicznej analizie uczuć, wyobrażeń i działań bohaterów; w powieściach tego typu świat wewnętrznych przeżyć postaci kształtuje zwykle fabułę utworu

utilitaryzm

(łac. *utilis* – użyteczny) – funkcjonujący w literaturze pozytywizmu pogląd zaczerpnięty z filozofii i etyki, wartościujący dzieła według ich przydatności dla społeczeństwa

Linia chronologiczna

Polecenie 1

Zapoznaj się z linią chronologiczną prezentującą zagranicznych pisarzy młodopolskich. Wynotuj występujące w ich utworach najbardziej charakterystyczne elementy.

Polecenie 2

Scharakteryzuj nurty literackie, w ramach których tworzyli wspomniani pisarze.

Galeria zdjęć interaktywnych

Polecenie 1

Zapoznaj się z galerią polskich twórców młodopolskich. Napisz, co sprawiło, że Stanisław Przybyszewski stał się symbolem młodopolskiego artysty-cygana.

Edvard Munch, *Stanisław Przybyszewski*, 1895

Źródło: Muzeum Muncha w Oslo, domena publiczna.

Polecenie 2

Rozważ, czy zainteresowania Tadeusza Micińskiego i tematyka poruszana w jego utworach były bliskie innym młodopolskim artystom.

Ćwiczenie 1

Zaznacz myśli głoszone w młodopolskich manifestach.

- ☐ służba narodowi i społeczeństwu
- ☐ negatywny stosunek do pozytywistycznych postulatów
- ☐ deprecjacja roli artysty
- ☐ odwoływanie się do tradycji romantycznej
- ☐ kult wybitnej jednostki
- ☐ kreowanie ambitnych celów, wykraczanie poza codzienność

Ćwiczenie 2

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Gatunki popularne w Młodej Polsce to:

- ☐ powieść fantastyczna, opowiadanie, legenda
- ☐ powieść tendencyjna, sonet, dramat historyczny
- ☐ fraszka, satyra, epos
- ☐ powieść społeczno-obyczajowa, nowela, dramat psychologiczny

Dla nauczyciela

Autor: Marta Kulikowska

Przedmiot: Język polski

Temat: Młoda Polska – powtórzenie wiadomości cz. 2.

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

5) charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- krótko omówi polskich i zagranicznych przedstawicieli Młodej Polski;
- omówi charakterystyczne elementy występujące w twórczości młodopolskich autorów;
- scharakteryzuje młodopolskie nurty literackie.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;

- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- z użyciem e-podręcznika;
- z użyciem komputera;
- mapa myśli;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- e-podręcznik;
- tablica interaktywna lub rzutnik;
- komputery z dostępem do internetu dla uczniów.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy i prosi o przygotowanie notatek na temat gatunków literackich popularnych w Młodej Polsce.
 - Gr. 1 - gatunki epickie: powieść psychologiczna, powieść społeczno-obyczajowa, powieść fantastyczna, opowiadanie, nowela,
 - Gr. 2 - gatunki liryczne: sonet (cykle sonetów), poemat prozą, ballada, hymn, bajka, fraszka, satyra,
 - Gr. 3 - gatunki dramatyczne: komedia, dramat obyczajowy, dramat psychologiczny, dramat historyczny, dramat poetycki.Młodzież korzysta w tym celu z wybranych przez siebie źródeł.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej albo przy użyciu rzutnika temat lekcji. Następnie wprowadza w niego uczniów, nawiązując do zagadnień opisanych w sekcji „Wprowadzenie”. Wspólne omówienie celów lekcji.
2. Nauczyciel prosi uczniów o zaprezentowanie wszystkich prac przygotowanych w domu. Chętne osoby omawiają informacje z dotyczące gatunków literackich.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z sekcją „Przeczytaj” oraz z linią chronologiczną. Po zapoznaniu się z informacjami tworzą w parach mapy myśli związane z tematem.
Następnie notują charakterystyczne elementy, występujące w utworach zaprezentowanych twórców.
2. Uczniowie zapoznają się z galerią polskich twórców młodopolskich. Wyjaśniają, dlaczego Stanisław Przybyszewski stał się symbolem młodopolskiego artysty-cygana.
3. Dyskusja. Uczniowie rozważają, czy zainteresowania Tadeusza Micińskiego i tematyka poruszana w jego utworach były bliskie innym młodopolskim artystom. Nauczyciel czuwa nad prawidłowym przebiegiem rozmowy.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie indywidualnie wykonują ćwiczenia z sekcji „Galeria zdjęć interaktywnych”.
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej.

Praca domowa:

1. Scharakteryzuj nurty literackie, według których tworzyli pisarze omówieni w sekcji „Linia chronologiczna”.

Materiały pomocnicze:

- Artur Hutnikiewicz, *Młoda Polska*, Warszawa 2004.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Linia chronologiczna”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.